

Aanpak: Versterkt Verder

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- MEE IJsseloevers
- BJZ Flevoland

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

Deze aanpak wordt ingezet als een (licht) verstandelijke beperking (LVB) bij multiprobleemgezinnen een dominante rol speelt in de gezinsproblematiek. Voorwaarde is dat er geen sprake is van een gedwongen maatregel zoals een ondertoezichtstelling of jeugdreclasseringmaatregel.

In deze gezinnen is vaak sprake van problemen op verschillende levensgebieden, waarbij verschillende hulpverleners zijn betrokken en het voor het gezin vaak niet duidelijk is wie wát doet en waarom. Ook de hulpverleners hebben hier soms geen zicht meer op.

Als hulp geboden wordt via de aanpak Versterkt Verder, dan volgt een gezamenlijke vraagverduidelijking door een casemanager van Bureau jeugdzorg (BJZ) en een consulent van MEE, met het doel om samen met het gezin te komen tot een plan van aanpak.

Dit plan van aanpak wordt uitgevoerd onder casemanagement/ regie van BJZ. Inbreng van de consulent van MEE is met name gericht op het inzetten van het netwerk in de nazorgfase.

In deze aanpak zitten op dit moment ongeveer 20 gezinnen.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft 'Versterkt Verder' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (X).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✓ De doelgroep waar deze aanpak voor dient wordt door de gemeente en de twee bevroegde netwerkpartners op dezelfde manier beschreven.
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✓ De gemeente weet in welke wijken deze gezinnen zich vooral bevinden en om hoeveel gezinnen het ongeveer gaat.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ De twee netwerkpartners zijn ervan op de hoogte waar de gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld.
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ Door de gemeente en één netwerkpartner worden dezelfde partijen genoemd die gezinnen (kunnen) aanmelden. De tweede netwerkpartner geeft een aanvulling hierop.

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut	✓ Volgens de gemeente wordt er volledig met het gezin samengewerkt, dit staat ook beschreven in de brochure 'Versterkt Verder, gezinsondersteuning voor moeilijk lerenden (ouders en kinderen)'. Ook de naam van de methodiek laat zien dat de aanpak gericht is op het versterken van de eigen kracht en verwijst naar de methodiek.
	Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut	✓ Volgens de documentatie is de methode systeemgericht en wordt er tevens ingezet op het sociale netwerk van het gezin.
	Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	✓ De aanpak richt zich op de behoefte van het gezin en speelt in op de bestaande problematiek.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR	✓ De aanpak sluit aan bij de zorgvragen van GGSR, ondanks het ontbreken van doelgroepenbeleid in Almere.
	De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR	✗ Er is geen gezamenlijke visie op de zorg en ondersteuning voor GGSR. In het projectplan wordt wel geschreven over een 'behoefte aan een stadsbrede visie en regie'.
	De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	✓ De twee netwerkpartners hebben vergelijkbare doelen voor ogen met de aanpak; er moet een doorbraak komen in vastgelopen hulpverleningstrajecten, er moeten minder hulpverleners in het gezin komen, er moet versterking komen in het zelfsturende vermogen, in de eigen kracht en het sociale netwerk. De gemeente vult aan dat de gezinnen met een minimale ondersteuning verder moeten kunnen.
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ De gemeente en de netwerkpartners geven aan dat de resultaten op casusniveau worden bijgehouden.</p> <p>✓ De gemeente geeft aan dat de verantwoordelijkheid voor de evaluatie van de aanpak op casusniveau bij de netwerkpartners ligt. De gemeente evalueert op beleidsniveau.</p> <p>✓ De evaluatie van de aanpak door de gemeente met de samenwerkende partijen gaf aan dat een regiefunctie wordt gemist voor gezinnen met een LVB problematiek, waarvoor geen gedwongen maatregel is genomen. Het beleid is hier op aangepast. Verder blijkt uit 'Eindrapportage Versterkt Verder, 27 mei 2013, BJZ', dat de maximale capaciteit van de aanpak is benut voor 21 gezinnen. Op basis van de evaluatie is de aanpak gecontinueerd.</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	✓ Volgens de gemeente en één van de twee netwerkpartners is er één regisseur voor het gezin. Dit komt overeen met het document.
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	✓ Volgens de gemeente en de netwerkpartners is de doorzettingsmacht voor de regisseur gedelegeerd aan de brandpuntfunctionaris. Deze functionaris wordt ingeschakeld als de samenwerkende partijen er samen niet uitkomen en/of als er doorzettingsmacht moet zijn in verband met het waarborgen van de veiligheid van een of meerdere kinderen. Dit blijkt in de praktijk nauwelijks nodig te zijn. LET OP: In het kader van de rol van de regisseur is het van belang dat deze persoon zelf beschikt over doorzettingsmacht.
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	✓ In het 'concept Projectvoorstel Gezinsmanager juli 2013, BJZ' staan de taken en verantwoordelijkheden van de regisseur omschreven. Hierin staat ook op welke wijze de regisseur ondersteuning in de uitvoering van taken krijgt en hoe de communicatielijnen verlopen.
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met een gezamenlijk plan per gezin Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	<p>✓ De ondervraagden zijn alle drie van mening dat er wordt gewerkt met een gezamenlijk plan per gezin.</p> <p>✓ In het rondetafelgesprek dat georganiseerd wordt door BJZ en MEE, wordt het gezin aangemeld. Hierin komen alle gezinsleden aan bod en de problemen rond alle leefgebieden worden geanalyseerd. In het daarop volgende rondetafelgesprek volgt een evaluatie of een bijstelling van de plannen, dat ook is gericht op het hele gezin.</p>

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	✓ De gemeente en de netwerkpartners werken op een outreachende wijze. Er worden huisbezoeken afgelegd en de gezinnen worden benaderd op een manier die het best aansluit bij de gezinnen. De regisseur zoekt samen met het gezin naar oplossingen voor de problemen en biedt de ondersteuning, afgestemd op de wensen en mogelijkheden van het gezin.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	✗ De netwerkpartners geven aan dat het gezin wordt losgelaten als ze niet meer willen meewerken, dit is een risico. Er zijn verschillende beelden bij de netwerkpartners en de gemeente over het wel of niet kunnen inzetten van dwang en drangmaatregelen.

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	✓ De gemeente financiert samen met de provincie de aanpak. De uitvoeringsregie ligt bij de twee netwerkpartners.
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	✓ In de brochure 'Opschalingsmodel bij hulpverlening aan gezinnen, Oké-punt, 31 maart 2010', is de opschalingsprocedure stapsgewijs beschreven. De brandpuntfunctionaris Jeugd Almere heeft hierin een belangrijke rol.
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	✓ De partijen die direct betrokken zijn bij de aanpak, zijn BIZ en MEE. Volgens de gemeente nodigen zij andere partijen uit indien dit voor het gezin op casusniveau nodig mocht zijn, zoals onderwijs, zorg, politie/veiligheid en welzijn. Afhankelijk van de problemen van het gezin worden andere partijen door BIZ en MEE betrokken.
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	✗ De samenwerkende partijen hebben zich op beleidsniveau inhoudelijk geconformeerd aan het beleid zoals beschreven in 'Het Oké-punt, dat ben je zelf, Oké-centrum voor jeugd en gezin, Almere'. In het Oké-netwerkoverleg komen deze afspraken aan bod en worden ook op casusniveau afspraken gemaakt. Er zijn echter geen formele samenwerkingsafspraken gemaakt op beleidsniveau in de zin van een convenant of een overeenkomst. Dit kan een risico betekenen voor de continuïteit van de aanpak.
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	✓ Alle ondervraagden zijn consistent en geven aan dat medewerkers de bevoegdheid hebben om beslissingen te nemen over de zorg en ondersteuning van de gezinnen. Eén van hen stelt dat hierbij wel dat de grenzen van de eigen organisatie en de gemaakte afspraken een rol spelen.
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	✓ De ondervraagden geven aan dat er onderling afspraken zijn gemaakt over het delen van informatie. In het Oké-netwerkoverleg komt dit aan bod en wordt er informatie uitgewisseld, zowel op beleidsniveau als op casusniveau.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	✓ De aanpak kan maximaal een jaar duren, maar de ondervraagden geven aan dat het gezin pas wordt losgelaten als de doelen zijn bereikt.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	✗ De gemeente en een netwerkpartner zijn van mening dat hierover geen afspraken zijn gemaakt. De andere netwerkpartner geeft aan dat de gezinnen buiten een eventuele wachtlijst om ondersteuning krijgen. Er is geen consistent beeld.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	✗ Volgens de gemeente en een netwerkpartner zijn er geen afspraken gemaakt om te voorkomen dat gezinnen moeten wachten op zorg en ondersteuning. Volgens de andere netwerkpartner is de gemeente Almere hier nog volop mee bezig, maar is een oplossing nog niet voorhanden. Er kan wel worden 'afgeschaald' naar geïndiceerde zorg.